36 678 **Wijziging van de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Wet op het financieel toezicht, het Burgerlijk Wetboek en enige andere wetten in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2022/2464 met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen (Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering)**

DERDE NOTA VAN WIJZIGING

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

In het opschrift wordt na “duurzaamheidsrapportering door ondernemingen” ingevoegd “, zoals gewijzigd door Richtlijn (EU) 2025/794 wat betreft de datums waarop lidstaten bepaalde vereisten inzake duurzaamheidsrapportering en passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven moeten toepassen en door Richtlijn (EU) 2026/470 wat betreft bepaalde vereisten inzake duurzaamheidsrapportering door ondernemingen en passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven”.

B

In de considerans wordt na “(PbEU 2022, L 322)” ingevoegd “zoals gewijzigd door Richtlijn (EU) 2025/794 van het Europees Parlement en de Raad van 14 april 2025 tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2022/2464 en (EU) 2024/1760 wat betreft de datums waarop lidstaten bepaalde vereisten inzake duurzaamheidsrapportering en passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven moeten toepassen en door Richtlijn (EU) 2026/470 van het Europees Parlement en de Raad van 24 februari 2026 tot wijziging van Richtlijnen 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 en (EU) 2024/1760 wat betreft bepaalde vereisten inzake duurzaamheidsrapportering door ondernemingen en passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven”.

C

In artikel I, onderdeel A, wordt “na “jaarrekening”” vervangen door “na “controle van de jaarrekening””.

D

In artikel I, onderdeel B, derde subonderdeel, wordt “artikel 29 ter, of in voorkomend geval, artikel 29 quater” vervangen door “artikel 29 ter”.

E

Artikel II, onderdeel D wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste subonderdeel vervalt “ook” in de laatste zin.

2. In het tweede subonderdeel wordt “artikel 27a” vervangen door “of artikel 27a”.

F

Na artikel II, onderdeel I, worden twee onderdelen ingevoegd, luidende:

Ia
In artikel 16, eerste lid, wordt na “externe accountants” ingevoegd “betreffende de wettelijke controle”.

Ib
In artikel 16b, onderdeel c, wordt na “externe accountants” ingevoegd “betreffende de wettelijke controle”.

G

In artikel II, onderdeel DD, wordt “ 5a, eerste lid,” vervangen door “ 5a,”.

H

In artikel II, onderdeel II, komt het voorgestelde artikel 86b te luiden:

Artikel 86b

1. In afwijking van de artikelen 11, eerste, derde en dertiende lid, 12b, 12c en 12d en de krachtens deze artikelen gestelde regels worden ten behoeve van het afgeven van assuranceverklaringen over de duurzaamheidsrapportering of geconsolideerde duurzaamheidsrapportering die betrekking hebben op boekjaren die aanvangen van 1 januari 2027 tot en met 31 december 2030, auditorganisaties van een derde land in het register van de Autoriteit Financiële Markten ingeschreven voor het verrichten van assurance-onderzoeken van de duurzaamheidsrapportering en krijgen de daarbij werkzame of daaraan verbonden auditors van een derde land een aantekening voor het verrichten van assurance-onderzoeken van de duurzaamheidsrapportering indien de auditorganisatie de volgende gegevens verstrekt aan de Autoriteit Financiële Markten:
a. de naam en het adres van de betrokken auditor van een derde land en van de auditorganisatie van een derde land en informatie over de rechtsvorm van de auditorganisatie;
b. de verklaring dat de auditor van een derde land die de assuranceverklaring ondertekent kennis heeft van het rapporteren over duurzaamheid en het verrichten van assurance-onderzoeken van de duurzaamheidsrapportering, alsmede informatie over het niveau van die kennis;
c. indien de auditor van een derde land of de auditorganisatie van een derde land deel uitmaakt van een netwerk, een beschrijving van de juridische en organisatorische structuur van het netwerk;
d. de assurancestandaarden en waarborgen voor de onafhankelijkheid die zijn toegepast bij het verrichten van het assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering;
e. een beschrijving van het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de auditorganisatie van een derde land dat betrekking heeft op het verrichten van assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering;
f. de vermelding of en wanneer de laatste kwaliteitsbeoordeling van de auditorganisatie van een derde land of van de auditor van een derde land voor het verrichten van assurance-opdrachten is uitgevoerd en de noodzakelijke informatie over de uitkomst van die kwaliteitsbeoordeling.
2. Nadat de auditorganisatie van een derde land de gegevens bedoeld in het eerste lid, onderdelen a tot en met f, heeft verstrekt, draagt de Autoriteit Financiële Markten zorg voor de inschrijving van de auditorganisatie van een derde land voor het verrichten van assurance-onderzoeken van de duurzaamheisrapportering en voor de

aantekening voor de auditor van een derde land voor het verrichten van assurance-onderzoeken van de duurzaamheidsrapportering.
3. De Autoriteit Financiële Markten vermeldt in het register dat de inschrijving geldt voor het afgeven van assuranceverklaringen over de duurzaamheidsrapportering of geconsolideerde duurzaamheidsrapportering die betrekking hebben op boekjaren die aanvangen van 1 januari 2027 tot en met 31 december 2030.

I

In artikel III, onderdeel I, tweede subonderdeel, wordt “assurance-onderzoeken van de duurzaamheidsrapportering, als bedoeld in artikel 1, onderdeel 22, van voornoemde richtlijn,” vervangen door “assurance-onderzoeken van de duurzaamheidrapportering als bedoeld in artikel 1, onderdeel 22, van voornoemde richtlijn”.

J

Artikel IV, onderdeel G, komt te luiden:

G

Aan artikel 394, vierde lid, wordt toegevoegd: “De vorige zin is voor zover dit het bestuursverslag betreft niet van toepassing op een rechtspersoon die een duurzaamheidsrapportering of geconsolideerde duurzaamheidsrapportering als bedoeld in de desbetreffende algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 391a, tweede lid, moet openbaar maken. Deze rechtspersoon maakt tevens zijn bestuursverslag kosteloos openbaar op zijn website. Indien de rechtspersoon niet over een website beschikt, verstrekt hij op verzoek kosteloos een volledig of gedeeltelijk afschrift van het bestuursverslag.”.

K

In artikel IV, onderdeel I, tweede subonderdeel, wordt in “de artikelen 29ter, 29quater en 40ter” vervangen door “de artikelen 29ter en 40ter”.

L

Artikel VIII komt te luiden:

ARTIKEL VIII

Aan artikel 23, tweede lid, van de Wet op de ondernemingsraden wordt toegevoegd: In aanvulling op artikel 31a, tweede en derde lid, bespreekt de onderneming die in stand wordt gehouden door een vennootschap of rechtspersoon die een duurzaamheidsrapportering of geconsolideerde duurzaamheidsrapportering als bedoeld in de desbetreffende algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 391a, tweede lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek moet opstellen en openbaar maken, ten minste eenmaal per jaar in een overlegvergadering in ieder geval de relevante informatie uit de duurzaamheidsrapportering respectievelijk de geconsolideerde duurzaamheidsrapportering en de manier waarop duurzaamheidsinformatie wordt verkregen en geverifieerd. De ondernemingsraad is bevoegd omtrent de bedoelde aangelegenheden standpunten kenbaar te maken.

M

De artikelen IX en X vervallen.

N

Na artikel XII wordt een artikel ingevoegd, luidende:

ARTIKEL XIIA

In de artikelen 1.5, tweede lid, onderdeel h, en 2.3, eerste lid, onderdeel f, van de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden wordt “Wet toezicht financiële verslaggeving” telkens vervangen door “Wet toezicht verslaggeving effectenuitgevende instellingen”.

O

Artikel XIII vervalt.

P

Artikel XIIIA wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt “die wet” vervangen door “deze wet”.

2. Onderdeel A, derde subonderdeel, komt te luiden:

3. De onderdelen DD en EE komen te luiden:

DD

In artikel 53, eerste lid, wordt na “artikelen 5, eerste lid,” ingevoegd “ 5a,” en wordt “24c” vervangen door “24d, 24e, 24f".

EE

In artikel 54, eerste lid, wordt na “artikelen 5, eerste lid,” ingevoegd “ 5a,”, wordt “20, eerste, derde en vijfde lid” vervangen door “20, eerste, derde, zesde en achtste lid” en wordt na “24c” ingevoegd “24d, 24e, 24f”.

3. In onderdeel B wordt onder vernummering van onderdelen 4 tot en met 6 tot 5 tot en met 7, een onderdeel ingevoegd, luidende:

4. Na onderdeel E wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

Ea
In artikel 42a wordt “onderdeel f” vervangen door “onderdeel h”.

4. Onderdeel C komt te luiden:

C

Artikel VI wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel B komt te luiden:

B

Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder verlettering van onderdeel f naar h, worden in het eerste lid twee

onderdelen ingevoegd, luidende:
f. tijdelijke doorhaling van de aantekening voor het uitvoeren van assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering in de registers voor ten hoogste drie jaren;
g. doorhaling van de aantekening voor het uitvoeren van assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering in de registers;

2. Het tweede lid komt te luiden:

2. Een maatregel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d of f, kan gezamenlijk met een maatregel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel h, worden opgelegd. Voor de toepassing van artikel 38, eerste en tweede lid, gelden zij als één maatregel.

3. In het vierde lid wordt “onder a, b, d, en e” vervangen door “onder a, b en d tot en met g”.

4. In het zesde lid wordt na “tijdelijke doorhaling van de inschrijving van de accountant” ingevoegd “of tijdelijke doorhaling van de aantekening voor het uitvoeren van assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering”.

2. Na onderdeel B wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

Ba

Artikel 5a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, wordt “onderdeel f” vervangen door “eerste lid, onderdeel h”.

2. In het derde lid wordt “onderdeel f” vervangen door “eerste lid, onderdeel h”, en wordt “onderdeel d of e” vervangen door “eerste lid, onderdeel d, e, f of g”.

5. Na onderdeel C wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

D

Na artikel XIIA wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel XIIB

In artikel VI van de Wijzigingswet accountancysector wordt “24c” telkens vervangen door “24f”.

Q

Artikel XIIIB vervalt.

R

In artikel XIV vervallen het tweede lid alsmede de aanduiding “1” voor het eerste lid.

Toelichting

Algemeen

1. Inleiding

Deze nota van wijziging strekt tot implementatie van Richtlijn (EU) 2026/470 tot wijziging van de Richtlijnen 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 en (EU) 2024/1760 wat betreft bepaalde vereisten inzake duurzaamheidsrapportering door ondernemingen en passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven (hierna: Wijzigingsrichtlijn). Het betreft de wijzigingen die te maken hebben met de vereisten inzake duurzaamheidsrapportering, en dan met name een beperking van het aantal ondernemingen die onder de rapporteringsverplichtingen vallen. De Wijzigingsrichtlijn wijzigt de richtlijn duurzaamheidsrapportering die in 2022 tot stand is gekomen (hierna: CSRD). De Wijzigingsrichtlijn moet uiterlijk op 19 maart 2027 zijn geïmplementeerd. Deze nota van wijziging wordt mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ingediend.

Omdat de implementatiewetgeving van de CSRD nog niet is afgerond op het moment waarop de Wijzigingsrichtlijn tot stand kwam, wordt de Wijzigingsrichtlijn met een nota van wijziging in het wetsvoorstel ter implementatie van de CSRD verwerkt. Dit biedt de mogelijkheid om de CSRD conform de Wijzigingsrichtlijn te implementeren.

Deze nota van wijziging verwerkt de aanpassing van de Auditrichtlijn 2006/43/EG door artikel 1 van de Wijzigingsrichtlijn. Dit wordt in paragraaf 2.2 toegelicht.

De aanpassingen van de duurzaamheidsrapportageverplichting in de Jaarrekeningrichtlijn 2013/34/EU en de wijziging van het toepassingsbereik van de CSRD (artikelen 2 en 3 van de Wijzigingsrichtlijn) worden geïmplementeerd met het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering. Deze aanpassingen worden kort beschreven in paragraaf 2.1 en worden verder uitgebreid in paragraaf 2.4 van het hiervoor genoemde implementatiebesluit toegelicht.[1]

De Wijzigingsrichtlijn heeft ook betrekking op richtlijn (EU) 2024/1769, de CSDDD, naar de Engelse titel *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (artikel 4 van de Wijzigingsrichtlijn). De implementatie van de CSDDD valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en zal worden verwerkt in het nog in te dienen voorstel voor de Wet internationaal verantwoord ondernemen (Wivo).

2. Wijzigingsrichtlijn

2.1 Aanleiding en inhoud algemeen
Op 26 februari 2025 presenteerde de Europese Commissie het Omnibus I-pakket, dat twee richtlijnvoorstellen bevatte met wijzigingen van de CSRD 2022.[2] Aanleiding voor de wijziging van de CSRD was het rapport van Mario Draghi over de toekomst van het Europese concurrentievermogen.[3] Daarin bepleit hij dat Europa een omgeving moet creëren met regelgeving die het concurrentievermogen en de veerkracht bevordert. In dat kader pleit hij voor 25% reductie van de CSRD-rapporteringsverplichtingen.

[1] Het ontwerp Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering waarin de Wijzigingsrichtlijn is verwerkt, is in het kader van een voorhangprocedure naar het parlement gestuurd, Kamerstukken 26485.
[2] Zie ook het BNC-fiche bij het Omnibus I-pakket, Kamerstukken II 2024/25, 22 112, nr. 4012.
[3] Mario Draghi, *The future of European competitiveness*, september 2024, zie https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

Naar aanleiding van een verzoek van de lidstaten om concrete voorstellen om de rapportageverplichtingen voor ondernemingen te verminderen, heeft de Commissie het Omnibus I-pakket gepresenteerd. Daarmee heeft de Commissie grote stappen willen zetten in het kader van de nieuwe vereenvoudigingsagenda van de Europese Unie door wetgeving te stroomlijnen en te versimpelen, waarbij de beleidsdoelen van de Europese Green Deal en het Actieplan duurzame financiering gehandhaafd blijven.

De eerste richtlijn in Omnibus I betreft een procedurele richtlijn, de zogenaamde 'Stop-de-klok-richtlijn', die de verplichtingen onder de CSRD met twee jaar uitstelt voor ondernemingen die vanaf boekjaar 2025 en 2026 een duurzaamheidsrapportering moesten opstellen.[4] Hiermee is voorkomen dat ondernemingen moeten gaan rapporteren, terwijl ze na de totstandkoming van het tweede richtlijnvoorstel, dat de CSRD inhoudelijk wijzigt, niet meer onder een duurzaamheidsrapportageverplichting vallen. De Stop-de-klok-richtlijn moest uiterlijk 31 december 2025 zijn geïmplementeerd en is reeds in het wetsvoorstel verwerkt middels een nota van wijziging.[5]

De tweede richtlijn uit Omnibus I, de Wijzigingsrichtlijn, betreft onder andere een aanzienlijke beperking van het aantal ondernemingen dat vanaf 2027 onder de rapporteringsverplichtingen valt. De CSRD 2022 geldt vanaf boekjaar 2024 voor grote beursondernemingen, banken en verzekeraars.[6] Omwille van rechtszekerheid kiest de regering ervoor de CSRD vanaf boekjaar 2027 te implementeren zoals zij luidt volgens de Wijzigingsrichtlijn. De duurzaamheidsrapportageverplichting gaat, in lijn met de Wijzigingsrichtlijn, met ingang van boekjaar 2027 gelden voor alle ondernemingen (ongeacht beursnotering) met een netto-omzet op de balansdatum van meer dan € 450 miljoen en een gemiddeld aantal werknemers in het boekjaar van meer dan 1.000. Dit toepassingsbereik is opgenomen in het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering, waarnaar wordt verwezen in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW), de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de Wet op de ondernemingsraden (WOR). Zie de toelichting op de onderdelen J, L en M.

Andere wijzigingen van de CSRD door de Wijzigingsrichtlijn betreffen het beschermen van de ondernemingen in de waardeketen tegen ongebreidelde informatieverzoeken van de rapporterende onderneming, het uitbreiden van vrijstellingen op het gebied van consolidatie en het uitzonderen van bepaalde informatie van vermelding in de duurzaamheidsrapportering. Alle wijzigingen staan in het teken van lastenverlichting en vereenvoudiging. Voor een toelichting op deze wijzigingen wordt verwezen naar het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering.

2.2 Inhoud Wijzigingsrichtlijn: Wijzigingen Auditrichtlijn (artikel 1 Wijzigingsrichtlijn)

De Wijzigingsrichtlijn wijzigt artikel 3, vierde lid, Auditrichtlijn, wat betreft de eisen die worden gesteld aan de accountants en dagelijks beleidsbepalers van een accountantsorganisatie die wil worden toegelaten tot de markt. Voor de betrokken natuurlijke personen gelden alleen de vereisten ten aanzien van de wettelijke controle van de jaarrekening en niet de bijkomende vereisten ten aanzien van de

[4] Richtlijn (EU) 2025/794 van het Europees Parlement en de Raad van 14 april 2025 tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2022/2464 en (EU) 2024/1760 wat betreft de datums waarop lidstaten bepaalde vereisten inzake duurzaamheidsrapportering en passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven moeten toepassen.

[5] Nota van wijziging, Kamerstukken II 2024/25, 36678, nr. 6.

[6] Het gaat om ondernemingen met meer dan 500 werknemers, en daarnaast met hetzij een balanstotaal van meer dan €25 miljoen, hetzij een netto-omzet van meer dan €50 miljoen.

duurzaamheidsassurance. Het gaat bijvoorbeeld om de theoretische kennis voor het verrichten van wettelijke controles waarover een persoon moet beschikken op grond van artikel 8, eerste en tweede lid, Auditrichtlijn.

Het wetsvoorstel is hiermee reeds in overeenstemming wat betreft de accountants (artikel 3, vierde lid, onderdeel a, Auditrichtlijn). Voor externe accountants gelden alleen de specifieke duurzaamheidsvereisten indien deze accountant duurzaamheidsassurance verricht. Zie artikelen 14 en 25 Wet toezicht accountantsorganisaties (hierna: Wta). In de artikelen 16 en 16b Wta worden de vereisten die worden gesteld aan dagelijks beleidsbepalers aangepast.

Op grond van artikel 24 ter van de Wijzigingsrichtlijn moet de voornaamste duurzaamheidsvennoot die betrokken is bij de duurzaamheidsassurance voldoen aan de (duurzaamheids-)vereisten in de artikelen 4 en 6 tot en met 12 van de Auditrichtlijn en worden deze vereisten niet gesteld in het kader van de toelating tot de markt van een accountantsorganisatie. In de Nederlandse context is een voornaamste duurzaamheidsvennoot een externe accountant die verantwoordelijk is voor het assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering. In het wetsvoorstel worden de vereisten reeds aan de externe accountant opgelegd. De specifieke duurzaamheidsvereisten gelden alleen voor de externe accountant als deze duurzaamheidsassurance verricht. Zie bijvoorbeeld het voorgestelde artikel 27a Wta (artikel II, onderdeel W, van het wetsvoorstel). Het wetsvoorstel hoeft op dit punt niet te worden aangepast.

Artikel 26 bis van de Auditrichtlijn ziet op de assurancestandaarden die moeten worden toegepast bij het uitvoeren van de duurzaamheidsassurance die voorziet in een beperkte mate van zekerheid. In het derde lid is de datum aangepast waarop de Europese Commissie uiterlijk deze standaarden vaststelt, namelijk 1 juli 2027 in plaats van 1 oktober 2026. De bevoegdheid om assurancestandaarden vast te stellen wordt voor onbepaalde tijd aan de Europese Commissie toegekend (artikel 48 bis, tweede lid, tweede alinea). Verder is de mogelijkheid voor de Europese Commissie geschrapt om op den duur assurancestandaarden vast te stellen die voorzien in een redelijke mate van zekerheid. Deze wijziging heeft tot doel om te voorkomen dat assurancekosten voor ondernemingen verder stijgen. Artikel 26 bis, tweede lid, dat lidstaten de mogelijkheid biedt om nationale standaarden toe te passen zolang de Europese Commissie geen assurancestandaarden heeft vastgesteld, is ongewijzigd. De in het wetsvoorstel opgenomen aanpassing van artikel 25 Wta zorgt er reeds voor dat de door de Europese Commissie vast te stellen assurancestandaarden rechtstreeks gaan gelden zodra deze zijn goedgekeurd (artikel II, onderdeel S, van het wetsvoorstel). Artikel 26 bis, tweede lid, bepaalt al dat zolang de Europese Commissie geen assurancestandaarden heeft vastgesteld, lidstaten nationale standaarden kunnen toepassen. Dat betekent dat tot die tijd de standaarden van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) over assurance-opdrachten inzake duurzaamheidsverslaggeving worden toegepast.[7] De formulering van artikel 25 Wta is hiermee reeds in overeenstemming.

Artikel 45 van de Auditrichtlijn gaat over de registerinschrijving van auditors en auditorganisaties van derde landen die duurzaamheidsassurance verrichten bij ondernemingen uit derde landen waarvan de effecten zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt. Voor de inschrijving moeten zij onder andere voldoen aan vereisten wat betreft kennis van duurzaamheidsrapportages en duurzaamheidsassurance en toe te passen assurancestandaarden die vergelijkbaar zijn met de Europese vereisten voor accountants(organisaties). Gezien het huidige

[7] Herziene standaard 3810N Assurance-opdrachten inzake duurzaamheidsverslaggeving, https://www.nba.nl/siteassets/wet--en-regelgeving/standaarden/3810n/herziene-standaard-3810n.pdf.

internationale landschap op het gebied van regelgeving inzake duurzaamheidsrapportering en de assurance daarvan, kan nog niet direct aan die voorwaarden worden voldaan. Ook is het toezicht op geregistreerde auditors en auditorganisaties van derde landen afhankelijk van het bestaan van gelijkwaardigheidsbesluiten. Daarom bevat het nieuwe lid 5 ter van artikel 45 een tijdelijke regeling voor de inschrijving van auditorganisaties van derde landen voor het afgeven van assuranceverklaringen over de boekjaren 2025 tot en met 2030. Voor die periode gelden de registratievereisten van artikel 45 niet indien de auditorganisatie bepaalde informatie aan de toezichthouder verstrekt. Dit wordt verwerkt in artikel 86b Wta. Omdat de implementatiewetgeving uitgaat van toepasselijkheid vanaf boekjaar 2027 geldt de tijdelijke regeling in artikel 86b Wta voor boekjaren 2027 tot en met 2030. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

3. Toezicht en handhaving

De AFM houdt toezicht op accountantsorganisaties en beheert het register waarin ook auditorganisaties en auditors van derde landen worden ingeschreven. De AFM heeft eerder aandacht gevraagd voor de registratie van auditorganisaties van een derde land voor het verrichten van duurzaamheidsassurance. De AFM kan zich vinden in de tijdelijke registratieregeling en de implementatie daarvan in artikel 86b Wta. De Wijzigingsrichtlijn wijzigt niet de voorschriften die accountantsorganisaties moeten toepassen indien zij duurzaamheidsassurance verrichten. Gelet op vorenstaande acht het kabinet het, in overleg met de AFM, niet nodig de AFM te verzoeken een formele uitvoerings- handhavingstoets uit te voeren.

4. Regeldrukkosten

Aan de regeldrukkosten voor accountantsorganisaties die samenhangen met de CSRD is aandacht besteed in paragraaf 4 van de memorie van toelichting. De Wijzigingsrichtlijn wijzigt niet de voorschriften die accountantsorganisaties moeten toepassen indien zij duurzaamheidsassurance verrichten, en daarmee ook niet de regeldrukkosten per accountantsorganisatie. Wel zal door de beperking van het toepassingsbereik van rapportageplichtige ondernemingen naar verwachting ook het aantal accountantsorganisaties dat duurzaamheidsassurance verricht, afnemen. Naar verwachting zullen door de wijziging van de CSRD ongeveer vijftien accountantsorganisaties assurance bij duurzaamheidsrapportering verlenen.

Voor een overzicht van de regeldrukgevolgen voor rapporterende ondernemingen wordt verwezen naar paragraaf 4 van de toelichting bij het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering.

Op dit moment zijn bij de AFM vijftien auditorganisaties van een derde land geregistreerd die controleverklaringen afgeven, of daartoe voornemens zijn, met betrekking tot de jaarrekening van ondernemingen met zetel in een derde land waarvan de effecten zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt. Indien zij ook duurzaamheidsassurance willen verrichten, kunnen zij voor assuranceverklaringen over boekjaren die aanvangen van 1 januari 2027 tot en met 31 december 2030, gebruik maken van de registratievoorschriften van het voorgestelde artikel 86b Wta. Deze regeling is nodig omdat de registratievereisten samenhangen met de vereisten voor de auditor en auditorganisatie ten aanzien van duurzaamheidsrapportering, waaraan zij nu nog niet kunnen voldoen. Omdat de betreffende organisaties nog steeds de volgens de Wijzigingsrichtlijn voorgeschreven informatie bij de AFM moeten aanleveren ten behoeve van de registratie, wordt hiervan geen wijziging in de regeldrukkosten verwacht.

Tot slot zij hier opgemerkt dat de implementatie van de Wijzigingsrichtlijn voldoet

aan het vaste beleid van een gebonden en lastenluwe richtlijnimplementatie. De nota van wijziging brengt geen substantiële regeldrukeffecten met zich mee als bedoeld in de Instellingswet Adviescollege toetsing regeldruk. Daarom is ervan afgezien de nota van wijziging ter advisering aan het Adviescollege voor te leggen.

Artikelsgewijs

A en B

Het opschrift en de considerans worden aangevuld. Zo wordt tot uiting gebracht dat het wetsvoorstel strekt ter implementatie van de CSRD zoals deze is gewijzigd door de Stop-de-klok-richtlijn en de Wijzigingsrichtlijn.

C, G en I

Deze onderdelen herstellen enkele omissies in de wijzigingsopdrachten.

D

In artikel I, onderdeel B, wordt in artikel 5:25c Wft een verwijzing naar artikel 29 quater van de richtlijn jaarrekening geschrapt. Dit artikel is uit de CSRD geschrapt. Het betrof de vereenvoudigde duurzaamheidsrapporteringstandaarden voor beursgenoteerde middelgrote en kleine ondernemingen. Deze ondernemingen vallen niet langer onder het toepassingsbereik van de gewijzigde CSRD.

E

In het voorgestelde artikel 11, eerste lid, Wta, worden enkele (tekstuele) omissies hersteld.

F

In de artikelen 16 en 16b Wta wordt opgenomen dat de vakbekwaamheidseisen die worden gesteld aan de dagelijks beleidsbepalers van een accountantsorganisatie, alleen betrekking hebben op de eisen die verband houden met de wettelijke controle. Hiermee wordt het gewijzigde artikel 3, vierde lid, onderdelen b en c, Auditrichtlijn geïmplementeerd (artikel 1, onderdeel 1, Wijzigingsrichtlijn).

H

Met de wijziging van artikel II, onderdeel II, wordt een nieuwe overgangsbepaling aan het wetsvoorstel toegevoegd. Artikel 86b bevatte een tijdelijke regeling om personen die kwaliteitsbeoordelingen met betrekking tot duurzaamheidsassurance verrichten tot 31 december 2025 vrij te stellen van het vereiste van relevante ervaring op het gebied van (assurance-onderzoeken van) duurzaamheidsrapportering. Deze regeling kan vervallen en daarvoor in de plaats implementeert artikel 86b nu het nieuwe lid 5 ter van artikel 45 van de Auditrichtlijn (artikel 1, onderdeel 4 van de Wijzigingsrichtlijn).

Het gaat om de inschrijving van auditors en auditorganisaties uit derde landen die uitsluitend assurance-opdrachten mogen uitvoeren bij uitgevende instellingen uit derde landen. Op basis van de nieuwe tijdelijke regeling gelden de vereisten voor de inschrijving in het AFM-register van auditors en auditorganisaties van derde landen voor het verrichten van assurance-onderzoeken van de duurzaamheidsrapportering niet indien de auditorganisaties bepaalde informatie aanleveren. In artikel 86b worden daarom de artikelen 11, eerste, derde en dertiende lid, 12b en 12c Wta niet van toepassing verklaard. Ook de op basis van deze artikelen vastgestelde lagere

regelgeving is niet van toepassing. Het gaat om de regels in de artikelen 2a, 3 en 4 Bta. Ook artikel 12d dat ziet op het toezicht van de AFM op auditorganisaties van derde landen is niet van toepassing. De auditorganisatie moet dan wel de vereiste informatie verschaffen die is opgenomen in artikel 86b eerste lid, onder a tot en met f. Dit betreft onder andere informatie over (het niveau van) de kennis van de auditor wat betreft het rapporteren over duurzaamheid en het verrichten van duurzaamheidsassurance, welke assurancestandaarden zijn toegepast en hoe de onafhankelijkheid tijdens de duurzaamheidsassurance is gewaarborgd. De Autoriteit Financiële Markten gaat alleen over tot inschrijving indien de informatie genoemd in het eerste lid, onderdelen a tot en met f, door de auditorganisatie is verstrekt. Nadat de informatie is aangeleverd kan de auditorganisatie van een derde land worden ingeschreven voor het verrichten van assurance-onderzoeken van de duurzaamheidsrapportering en kunnen auditors van derde landen een aantekening in het AFM-register krijgen voor het verrichten van duurzaamheidsassurance.

De tijdelijke regeling geldt voor het afgeven van assuranceverklaringen over de duurzaamheidsrapportering of geconsolideerde duurzaamheidsrapportering die betrekking hebben op boekjaren die aanvangen van 1 januari 2027 tot en met 31 december 2030.

J

Artikel IV, onderdeel G, gaat over de ondernemingen die geen gebruik meer mogen maken van de vrijstelling in artikel 394, vierde lid, BW om het bestuursverslag niet te deponeren bij het handelsregister, maar het ter inzage te leggen en op verzoek een afschrift ervan te verstrekken. Ondernemingen die verplicht worden om in het bestuursverslag een duurzaamheidsrapportering of geconsolideerde duurzaamheidsrapportering op te nemen, moeten dat bestuursverslag deponeren bij het handelsregister. Daarmee zijn de ondernemingen bedoeld die zijn aangewezen in artikel 2 van het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering. De tekst is niet van toepassing op de dochtermaatschappijen die een verslag inzake duurzaamheid openbaar moeten maken over het concern van de uiteindelijke moedermaatschappij die buiten de EU en EER is gevestigd.

K

In artikel IV, onderdeel I, wordt in artikel 2:447 BW een verwijzing naar artikel 29 quater geschrapt, omdat dat artikel uit de CSRD is geschrapt. Het betrof het artikel dat ging over de standaarden voor het beursgenoteerde midden- en kleinbedrijf, dat niet meer onder de gewijzigde CSRD valt.

L

In artikel 23, tweede lid, van de WOR moet een verwijzing naar artikel 2:394 vierde lid, BW, aangepast worden naar aanleiding van een wijziging in dat artikel (zie artikel IV, onderdeel G, van deze nota van wijziging). Het gaat om de ondernemingen die de duurzaamheidsrapportering moeten bespreken in de ondernemingsraad. Alle ondernemingen die verplicht zijn een duurzaamheidsrapportering op te stellen, dienen die te bespreken met de ondernemingsraad. Omdat enkel nog grote ondernemingen onder de verplichtingen vallen (ondernemingen waarvan de netto-omzet meer dan € 450 miljoen en het gemiddeld aantal werknemers meer dan 1.000 bedraagt) kan de wijziging van artikel 35c WOR komen te vervallen. In de wijziging van dat artikel in artikel VIII, onderdeel B, van het wetsvoorstel, werd geregeld dat de bespreking van die rapportering ook zou gelden voor de kleinere ondernemingen die geen ondernemingsraad maar wel een personeelsvertegenwoordiging hebben. Die categorie is nu niet meer relevant.

M

Artikel IX betrof de aanwijzing van de boekjaren waarvoor de gewijzigde transparantieverplichtingen in de Wft voor verschillende categorieën uitgevende instellingen van toepassing zou zijn. Zoals hierboven beschreven zal de duurzaamheidsrapportageverplichting vanaf boekjaar 2027 gaan gelden. Een apart artikel over deze toepassing is niet nodig omdat reeds in artikel 5:25c Wft wordt opgenomen dat de transparantieverplichting alleen in voorkomend geval ook op de duurzaamheidsrapportering gaat zien. Dat is het geval indien in het bestuursverslag van de uitgevende instelling een duurzaamheidsrapportering moet zijn opgenomen op grond van het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering, dan wel dit volgt uit het recht van een andere lidstaat ter implementatie van de artikelen over de duurzaamheidsrapportering in de Jaarrekeningrichtlijn. Ook voor uitgevende instellingen uit derde landen volgt op grond van artikel 5:25c, derde en vijfde lid, Wft, dat zij aan de hand van de reikwijdtebepaling in het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering moeten bepalen of zij een duurzaamheidsrapportering conform dat besluit moeten opstellen. Zij moeten overeenkomstige toepassing geven aan de voor uitgevende instellingen met zetel in Nederland geldende bepalingen ten aanzien van het bestuursverslag en het opnemen van een duurzaamheidsrapportering daarin. Welke uitgevende instellingen op grond van artikel 5:25v Wft hun eigen jaarrekeningstandaarden of hun eigen duurzaamheidsverslaggevingsstandaarden kunnen toepassen, volgt uit het betreffende equivalentiebesluit van de Europese Commissie.

Artikel X kan ook komen te vervallen. Het betrof de aanwijzing van de boekjaren waarop de wijziging van artikel 2:394 BW en de artikelen 23, tweede lid, laatste zin, en 35c, derde lid, tweede zin, van de Wet op de ondernemingsraden van toepassing zouden zijn voor de verschillende categorieën vennootschappen. Nu in deze nota van wijziging de verwijzing naar de duurzaamheidsrapportering op een neutrale wijze is geformuleerd en in algemene zin wordt verwezen naar de ondernemingen die de verplichting hebben een duurzaamheidsrapportering op te stellen, hetgeen volgt uit het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering, is die aanwijzing niet meer nodig.

N

De titel van de Wet toezicht financiële verslaggeving wordt met het wetsvoorstel vervangen door Wet toezicht verslaggeving effectenuitgevende instellingen. Deze wijziging wordt ook doorgevoerd in de verwijzingen naar deze wet in de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden, die op 1 maart 2025 in werking is getreden.

O en R

Artikel XIII en artikel XIV, tweede lid, bevatten een tijdelijke regeling voor de verlening door de algemene vergadering van de opdracht aan de accountant ten behoeve van de assurance van de duurzaamheidsrapportering. Die opdrachtverlening vindt doorgaans plaats voorafgaande aan of in het begin van het boekjaar waarover hij als eerste het onderzoek van de jaarverslaggeving gaat doen. Vanwege de beoogde toepasselijkheid van deze wet op ondernemingen die aanvankelijk al over boekjaren 2024 en 2025 een duurzaamheidsrapportering zouden moeten opstellen en daarbij een accountant moeten benoemen, was het mogelijk niet haalbaar meer om dat in de algemene vergadering te agenderen. Artikel XIII voorzag in een mogelijke opdrachtverlening door de raad van commissarissen of het bestuur en artikel XIV regelde de tijdelijke aard van artikel XIII. Nu het wetsvoorstel niet meer ziet op de boekjaren 2024 en 2025, is deze tijdelijke regeling niet meer nodig en kunnen beide onderdelen vervallen.

P en Q

In de artikelen XIIIA en XIIIB is de samenloop met de Wijzigingswet accountancysector geregeld. Deze wet is in oktober 2025 in het Staatsblad gepubliceerd.[8] Onderdeel P herstelt enkele omissies in artikel XIIIA dat een regeling geeft voor het geval de Wijzigingswet accountancysector eerder in werking treedt dan het wetsvoorstel ter implementatie van de CSRD. De wijzigingen hangen onder meer samen met de invoering van een artikel 24c in de Wta door zowel de Wijzigingswet als het wetsvoorstel. De verlettering die daarom nodig was van artikel 24c (van de Wijzigingswet) tot 24f was nog niet goed doorgevoerd in alle samenloopbepalingen. Ook wijzigen de Wijzigingswet en het wetsvoorstel beide artikel 2, eerste lid, van de Wet tuchtrechtspraak accountants. Dit betreft de tuchtrechtelijke maatregelen die de Accountantskamer kan opleggen. Op grond van de Wijzigingswet kan een tijdelijke doorhaling van de inschrijving van de accountant in het register gecombineerd worden met binding aan bijzondere voorwaarden voor de uitoefening van het accountantsberoep. De bepaling dat de combinatie ook kan gelden voor de tijdelijke doorhaling van de duurzaamheidsaantekening en de binding aan bijzondere voorwaarden, is verduidelijkt. Omdat de Wijzigingswet accountancysector op 1 januari 2027 in werking zal treden, kan artikel XIIIB, dat een regeling geeft voor het geval het wetsvoorstel ter implementatie van de CSRD eerder in werking treedt dan de Wijzigingswet, vervallen.

De Minister van Financiën,

[8] Stb. 2025, 341.

Bijlage. Transponeringstabel

Bepaling EU-regeling	**Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling** *(Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft)*	**Omschrijving beleidsruimte**	**Toelichting op de keuze(n) bij de invulling van de beleidsruimte**
Artikel 1, onderdeel 1 (artikel 3, vierde lid, Auditrichtlijn)	Artikelen 14, 16, 16b en 25 Wta	n.v.t.	n.v.t.
Artikel 1, onderdeel 2 (artikel 24ter, eerste lid, tweede alinea, Auditrichtlijn)	Artikel 27 Wta	n.v.t.	n.v.t.
Artikel 1, onderdeel 3 (artikel 26bis, derde lid, Auditrichtlijn)	Behoeft geen implementatie (betreft de uitoefening van aan de Europese Commissie gedelegeerde bevoegdheden)	n.v.t.	n.v.t.
Artikel 1, onderdeel 4 (artikel 45, vijfde lid, tweede alinea, onder a en lid 5ter)	Artikelen 12c, eerste lid, onder b, en 86b Wta		
Artikel 1, onderdeel 5 (artikel 48bis, tweede lid, tweede alinea, Auditrichtlijn)	Behoeft geen implementatie (betreft de uitoefening van aan de Europese Commissie gedelegeerde bevoegdheden)	n.v.t.	n.v.t.
Artikel 2 (Jaarrekeningrichtlijn)	Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering, zie de transponeringstabel in de nota van toelichting bij het implementatiebesluit voor de wijze van implementatie.		
Artikel 3 (artikel 5 CSRD)	Artikel 5:25c, tweede, derde en vijfde lid, Wft, Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering	Lidstaten kunnen ondernemingen en uitgevende instellingen die binnen de reikwijdte van de CSRD uit 2022 vallen, maar buiten de nieuwe reikwijdte van de Wijzigingsrichtlijn, vrijstellen van de rapporteringsverplichting voor de boekjaren	n.v.t.

		2025 en 2026.	
Artikel 5 (implementatietermijn)	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	n.v.t.	n.v.t.
Artikel 6 (inwerkingtreding wijzigingsrichtlijn)	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	n.v.t.	n.v.t.
Artikel 7 (adressaten wijzigingsrichtlijn)	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	n.v.t.	n.v.t.